

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre .... 4 forint.
Félévre .... 2 forint.
Negyed évre .... 1 forint.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztav ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és a pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE
a lap hátsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstári bélyegilleték külön 30 kr.

NYILTTÉRBEN

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmmentlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

MEGJELEN: MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztők:
HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.
Kiadó tulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

EGYES SZÁM ÁRA 8 KRAJCÁR.

A GYERMEKNEVELÉS.

II.

Mult számunkban elmondottuk, hogy a gyermekek pajkossága ragályos kórrá nőtte ki magát, mely oly aggódóvá teszi a jobb érzésű öregeket, hogy méltán kérdik, mi lesz a világból, ha napról napra vásottabbá lesz az új generáció?

E vásottságnak okát első rendben a félszeg házinevelés körül kell keresnünk.

Ha behatóbb kutatás alá vesszük a családokat, úgy találjuk, hogy a szülők szélsőségben mozognak a gyermek nevelés fontos missiója körül, egyik családnál szigorúságot, a másiknál engedékenységet találunk.

Vastag fogalomzavar uralkodik a gyermek nevelés körül; nem különböztetik meg a szigort a durvaságtól, a szeretetet az elkényeztetéstől.

Pedig a szigor és durvaság, a szeretet és elkényeztetés oly ellentétes fogalmak, melyek egymást tökéletesen kizárják.

Az előbbeni nevelési rendszer főleg a köznépnél észlelhető, hol a szigorúság minduntalan durvasággá fajul, s így nevelésnek semmi körülmények közt nem nevezhető. — Tapasztaljuk népünkél, hogy nem akkor bünteti gyermekét, mikor megérdemli, hanem ha a szülőt valahol felbosszantották, ha mérges, avagy egészségi állapota miatt nem a legjobb kedély hangulatban van, ilyenkor bünteti gyermekét oly csekélységgért, mire rendes kedély hangulatánál rá sem figyelt; még pedig bünteti embertelen módon, nem válogat az eszközökben, hanem a mi keze ügyében van, legyen az éles, vagy tompa eszköz, felhasználja gyermeke megfenyítésére. — Ez nem szigor, hanem durvaság, mely sok esetben a gyermeket elkeseríti, a szülők ellen ingerli, szóval a gyermek belső valójára jótékony hatással soha sem lehet.

Avagy mit szóljunk azon szülőkről, kiknél a szigorúság abban nyilvánul, hogy gyermekeik fejét beverik, arcukon oly sebet ejtenek, melynek helye egész életén keresztül a szülői durvaság eklatans jeleként mutatkozik; hány gyermek válik dadogóvá az embertelen hátbaverés miatt?

Itt el nem hallgathatjuk, hogy mig ily durva megfenyítés ellen nincs a gyermeknek hova fellebbeznie, azalatt az iskolai emberséges megfenyítést el nem viseli, panaszkodik otthon, s ugyanezen szigorú szülők azok, kik járnak, kelnek, hogy jogorvoslatot találjanak a tanító ellen, ki gyermeküket nem ugyan embertelen eszközzel, ha-

nem pálcával megverte, s hogy elvegye méltó (!) büntetését, a miért teljesítette azon kötelességet, melyet teljesíteni a szülők elmulasztanak.

Az utóbbi, vagyis a gyermek elkényeztetése az intelligens osztálynál található s szeretet címén fordul elő.

Valamint a túlfeszített szigor durvává s elkeseredetté teszi a gyermeket; úgy az elkényeztetés a gyermek egész jövőjére káros kihatással lehet, mert nem sok kell a gyermeknél, hogy tulkapásokra vetemedjék, elég, ha a szülők néhányszor elnézik gyermekeik oly ferde lépéseit, mik a felserdültebbeknél is teljes beszámítás alá esnek, s már is a legszorgalmasabb correctió sok esetben eredménytelennek bizonyul.

Nagyobb városokban, — hol az ugynevezett modern nevelés egész teljében érvényre van emelve, — tapasztalhatjuk, hogy oly szoba, vagy teremben, hol két, 4—6 éves gyermek van, nemcsak lehetetlen a felnőtteknek a conversálás, de a féktelen dübörgés, roppant lárma s elviselhetlen zajhoz nem szokott idegennek távozni kell, ha azt akarja, hogy idegessé ne legyen.

Pedig ily koru gyermekeknél már helyén lenne, ha némi szerénységre szoktatnának, de ezt nem várhatjuk ott, hol a szülők, avagy a bonne-ok minden erélyt, minden hangsúlyt nélkülöző szavai a pusztába kiáltónak szavaiként hangzanak szét, vagy még fokozzák a kis csintalanoknak ugyanis fékvesztett jókedvét.

Végül nem kerüli ki figyelmünket azon körülmény sem, miszerint egy új iskolai év küszöbén állunk; el nem mulaszthatjuk azért, hogy ez alkalomból népünknek jó tanácsot ne szolgáljunk.

A nevelésnek egyik főfeltétele, hogy a szülők gyermekeiket az iskolába küldjék; mert önmaga, gyermeke, hazája ellen vétkezik azon szülő, ki gyermekét az iskolától elvonja, vagy azt iskolai kötelezettségében gátolja.

Az meg megbocsáthatlan bűne a szülőnek, ha gyermekét a törvények áthágására önmaga buzdítja, avagy, — miként községünkben is több példa volt rá, — ki ragadja gyermeke kezéből a könyvet, dörogvén: »nem a könyv után élünk, iskolában van a tanulás helye, nem pedig itthon.«

Megjegyezzük azonban, hogy nem rótták le a szülők gyermekeik iránti kötelességét azzal, ha azokat iskolába küldötték, hanem, — mint fentebb is jeleztük, — gyermekeik jó házi neveltetése reájok várakozik. — Miért is óva intjük a szülőket, mi-

szertint iskolás gyermekeiket ne vigyék rossz társaságba, zajos táncmultságba, korcsmákban; s ezt nem hiába hangsúlyozzuk; mert tapasztaltuk községünkben is, hogy a szülők elnézik, hogyan sorakoznak iskolás gyermekeik a kicsapongó fiatalság közzé, néha ezekkel tánc, ivás s dohányzásban versenyeznek, a felnőttek illetlen kifakadásait hallgatják, ocsmány tetteikben gyönyörködnek. — Ily eljárással maga a szülő készíti gyermekét pajkossá lenni.

A jó házi nevelés feltételeihez tartozik az is, hogy a szülők beszédeikben illedelmek legyenek, ovakodjanak a káromló s trágár szavak használatától, nehogy maga a családi személy, — hol az erényeket kellene a gyermek szívébe csepegtetni, — oly bünbarlangá alacsonyítottassék, melyben a gyermek több rosszat tanuljon, mintha a legrosszabb társaságban nevelednek fel.

Ezeket óhajtottuk a gyermek nevelésről elmondani, s mint láttuk, nincs joguk a szülőknek a gyermekek rosszasága miatt bünbakot keresni, mert ha keresik, ezt hova hamarabb önmagukban találандják fel.

Ha tehát azt akarjuk, hogy megszűnjenek a gyermekek pajkossága miatti panaszkok, kell, hogy a szülők a tanítókkal vállvetve lassanak gyermekeik neveléséhez; első rendben a szülők vessék meg a jó nevelés alapját, mert ha a szülők elhibázzák, ők maguk mételyezik meg gyermekeik lelkét s nem kívánhatják, hogy a tanító fáradozását várt siker koronázza.

Jó példa, szigorú házi nevelés megteremdi a jó gyümölcsüket, s akkor nem kellend minduntalan feljajdulnunk, hogy tönkre mennek az erkölcsök, nem vádolandja a szülőket lelkiismeretük, hogy ők az okaik, ha mégis »Róma ledől s rabigába görnyed.«

MAGYARORSZÁG.

— Proth Márió-tól. —

Az „Ország-Világ“ közleménye.

Azt kérdik önök tőlem: »Mi képen vélekedem Magyarország felől?« E kívánságuk megtisztelő reám nézve, de rettegésbe ejt, oly nehéz e pillanatban megfelelnem e kérdésre.

Elragadtatva, elbűvölve, elbájolva, ösztörtörve a fáradságtól és megindulásoktól, amaz egyetlen érzés uralkodik bennem, melyet J. J. Rousseau így nevez: »la meillure des raisons.« Visszaemlékezésekben élek s álmodom. Fejemet elborítja a reá özönlő virágok. Az ablakokban csupán örvendező arcokat, mosolygó ajkakat, lobogó kendőket látok. Tollam csárdást táncol és éljent kiabál!

»Az ember legnagyobb akkor, a mikor bámul,« azt írta valamikor derék költőnk

Auguste Vaequerie. Ha igazat mondok, ugy e percben vagyok én is a legnagyobb, s nem akarnék e magaslatról leszállani. Mert én valóban bámulom Magyarországot, mérték és utógondolat nélkül. Bámulom értelmiségem egész erejével, szívem egész hevével, szabadon, nyíltan, hévvel, a mint csak Magyarország szeretni tud.

Négy év előtt jöttem először Magyarországra, bár már régen vonzott volt magához. Megértettem akkor, s erre büszke vagyok. Ez a mostani csodás utazás pedig, mely eddig példa nélküli, ez az utazás, mely történelmi jelentőségűvé lesz, csak megerősíti akkori nézeteinket. Igazolta, nem, felülmuta reményünket. Felemelte, lelkesítette a mi hazafiságunkat.

Visszatérünk Franciaországba és százszorta magyarabbak, ha lehetséges, százszorta franciábbak, mint valánk. Látva a mi szeretett hazánkat így szeretettve: az balsorsából felemelkedve, abban megtisztulva, átalakítva, missziójának egész nagyságában jelenik meg előttünk. És Magyarországon felismertük a sors által nekünk szánt testvért, ikertestvérünket, mely ezentul elválaszthatatlan lesz Franciaországtól, elválaszthatatlan szeretetünkötől, elválaszthatatlan a jövő emberiség ragyogó napjához való feltartóztatlan utunkban.

»Mikép vélekedem Magyarország felől?« Ugy, hogy ez ország története egy hosszú hősköltemény, melyet herószok szakadatlan légiója élt át és énekelt meg. Természeti kincsei oly gazdagok és változatosak, szelme a leghajlékonyabb és legtermékenyebb mindazok közt, melyek valaha a világon léteztek; s erre nem akarok tanuságul egyebet felhozni, mint ezt a nagyszerű kiállítást, a francia küldöttek örvendező megdöbbenését; a kiállítást, mely hatalmas életképességnek és kiszámíthatatlan gazdagságnak, egy civilisatorai akarattal egyesült felejthetetlen és összhangzatos alkotása.

»Mikép vélekedem Magyarország felől?« Ugy, hogy Magyarország, a szép Magyarország, e szép büvös fejével minő méltó és büszke társa a harcos és művész nemzetnek, s mi arra kérjük, fogadja szívesen megindultságunkkal, hálnkkal telt alázatos és tiszteletteljes bámulatunk hódolatát.

TÁRGAZ

ZRINYI ILONA.

— TÖRTÉNETI BESZÉLT. —

(Folytatás.)

Ilona követet küld az udvarhoz. Tökölyi haza tér. Mindketten várják a választ: nem jö. Tökölyi ír Ilonának, hogy ő mindene kész; Ilona válaszol, hogy ő mindent megtett.

Fehér volt a föld, mint a béke angyala. De a nap melegen sütött, mintha el akarta volna olvasztani a tél havát, a békesség színét.

Tökölyi épen a leendő, vagy csak lehető békéről tanácskozott főembereivel, kik a vezér helyes okokkal támogatott messzeható terveit mindannyian reménytelen s örömmel fogadták el, midőn egy levelet hoznak neki.

Magán szobájába ment, megismeré az írást, gyorsan feltöré és örömtől sugárzó arccal kezdé olvasni:

„Édes szívem, Imrém!

Midőn ama boldog találkozásunk után, melyet szentmiklósi kastélyomban élvezünk, kegyelmed eltávozott, én azonnal utnak indítám Ujlaki István uramat, ki iránt embereim közt legtöbb bizalommal vagyok s kit erre alkalmas, ügyes embernek ismerem, Bécsbe, hogy adná tudtára dolgaimat azoknak,

»Mikép vélekedem Magyarország felől?« — Ugy, hogy ha Francia- és Magyarország akarni fogják — és fogják akarni — egymással kezét fogva, nyugattól keletig, dacára a sötét irigységnek és a tehetetlen gyűlöletnek, egy napon ők fogják a politikai egyensúly törvényeit diktálni és együttesen fogják a bár távol, de biztos jövőendő európai egyesült államokat előkészíteni.

S ezért ma, midőn eltávozunk a fővárosból, épen úgy, mint tegnap, midőn buscut vettünk e vidéktől, a szívnek az egyszerű, de hangos felkiáltására fakadunk: Eljen Francia — Magyarország!

Jelentés a budapesti országos kiállításról.

A budapesti országos kiállítás a modern magyar állam szellemi és anyagi erejének első monumentális nyilvánulása. A nemzeti emelkedés, mely kivált az utolsó 20—30 év alatt vonta magára a külföld figyelmét, előttünk is annyira szembeötöl, hogy kénytelenek vagyunk azt a múlt századoknak föléje emelni. A kiállítás, haladásunk ez apothésisa, egy európai szabad nemzet műveltségének mérő foka, a nemzetek előtt a testvérítés érdeme és legméltóbb indító oka, és minden szónál cáfolhatatlanabb bizonyíték, hogy Magyarország műveltség tekintetében a magas nyugat színvonalán áll.

És ezt nem csak magunknak magyaroknak édes tapasztalunk, de jól esik ezt hallanunk az idegen népek ajkairól is, kikkel versenyezni, egyenlőknek tekinteni mindenkor fő ohajunk vala. E kozmopolita szemponton kívül még kettős okból érdekel bennünket a kiállítás: államgazdasági és a szoros értelemben vett politikai, vagy elvi szempontból. — Mert valóban óriási előny egy nemzet gazdaságában, ha úgy igényeinek, mint kényelmének kielégítésére, tehát jólétének föntartására, saját erejében találja meg a forrást, mely felé családás nélkül fordulhat; ezt bizonyítja a mostani országos kiállítás. Más részről pedig az állami vezetés biztosságáról, és tapintatosságáról tesz tanuságot az a körülmény, hogy a haladásnak azon fokára, hova más nemzetek nagy idők alatt (küzdelmek és tespedésünk hosszú napjaiban) vajadások és óriás munka mellett vergődhetek oda; mi (bár tőlük tanulva) az idők rövid folyamában már már feljutottunk. És épen ezért, a kiállítás hatalmas argumentum a haza sorsán örökösen kétségeskedő kishittiséggel szemben!

A mi már a tüneményeszerű látványt részletes-

kiket ott ügyem leginkább érdekel. Elmondatom vele találkozásunk okát részletesen, el mindkettőnk hő vágyait, el kegyelmed béke hajlamát. Sokáig kelle várakoznom s végre is ki nem elégitő választ kaptam. Ugyanis, bár biztat minden dolgunk jó kimenetelével primás ő excellentiája, Szelepcsényi uram, de bizonyosat nem ígérhet.

Azonban édes szívem, várjuk a jövőt a jóságos Isten kegyéből, ki nem hagyja el a benne bizókat.

Midőn a csendes zárszavakat is elolvasá Tökölyi, egy kis foltocskát vett észre a papíron: Egy könyvesep helye volt az, mely a remény és kétség küzdelmének hevében hullott alá Ilona szemeiből.

Tökölyi rögtön válaszolt, megírta hazajövetelét, megírta végzéseit a császári követtel s ezek valának zárszavai: „Minden oda mutat, édesem, hogy imáinkat meghallgatá az ég s hazánkat jogos béke, minket pedig édes boldogság részeseivé teend.”

Midőn bepecsételé levelét, felsőhajtott: de csak ne a némettel volnánk így!

VII.

A béke angyala befödén szemeit
Kendőcskéjével, félre vonult és könnyezett.

A délibábok hazájában, az alföldön még nem volt délibáb, de volt a szívben: a szerelmesek szívében. Tökölyi remélt s reménye folyton nőtt, a mint Ilona levelei szaporodtak. Tökölyi szomjas volt, felette szomjas, de szellemileg. Reménye azonban csak délibáb vala s midőn elérni hitte már az oázst,

sebben illeti, nem azt kell mondanunk, hogy összes várakozásainkat meglepően kielégíti, hanem hogy számtalan oly jelenséget tár szemeink elé, a milyent előre el sem tudtunk gondolni. Az a 96 csarnok, melyben iparunk és ágrikulatánk szellemi és anyagi erőnk eredménye föl van halmozva, mind megannyi temploma hazafiságunknak. — A legtöbb emberre minden bizonnal legfontosabb a mezőgazdasági termények kiállítási csarnoka és az iparesarnok. Az előbbiben föltalálható minden, a mi a földmivelő és házi gazdaság, kertészet, szőlő termelés, méhészet, halászat körében tartozhat, és pedig oly meglepő eredményekkel, hogy első tekintetre szinte hajlandók vagyunk igazat adni azoknak, kik Magyarországot ágrikulat államnak declarálják. Az iparesarnokban az összes kézi ipar termékei oly meglepő változatoságban, fényben és eleganciában lelhetők föl, hogy ha ezt látjuk, csak akkor tudjuk, hogy most már igazán nem tudjuk, hogy Magyarország ágrikulat, vagy ipar állam-e tulajdonképen? — Képvisele van itt a butor-ipar és disz lakberendezésektől elkezdve a legszebb cikkekben és legfinomabb alakokban a fonó és szövő-ipar, ruházati, papír, bőr, faipar, vas- és fém-ipar, agyag és üveg, arany, ezüst és diszmű ipar; sokszorosító műipar, zenészet, tudományos eszközök és műszerek, építési, járműipar stb. stb., melyekhez zárulékul járulnak a bizarr egyvelegben és ingerlő pompában elhelyezett élelmi szerek, mint iparcikkek. — E két csarnokon kívül a legszebb változatoságot tüntetik föl a többi csarnokok is. A műesarnokban a magyar festészet és szobrászat remekeinél nemesak országos, hanem világhírű nevekkel találkozunk; Munkácsy, Zichy, Benczur, Izsó, Huszár, Kiss fényes nevek, hogy egy kiállítási pavillon tőlük nyerje ékességét.

(Folytatjuk.)

Igazgatói jelentés az 1884-iki tanévről.

Tekintete: Iskolaszék!

Tisztelettel van szerencsém az 1884-iki tanév lefolyásáról jelentésemet a következőkben megtenni:

A bel- és külterületi iskolákban a tek. iskolaszéknek 33—884. számú határozata szerint a beiratások kezdetüket vették szeptember 9-én s tartott 22-ikéig, mely napon a tanítások és előadások is megkezdettek. — Sajnosan kellett azonban tapasztalnom, hogy a két heti beiratásokra szabott időben vajmi kevesen iratkoztak be, minek folytán kényszerítve lettem a be nem iratkozottak egészbeni kérését elrendelni, melynek eredménye csak akkor

mit reménye mutatott neki, körültekintett s ugyanott találta magát, honnan elindula.

A béke angyala befödén szemeit kendőcskéjével, félre fordult és könnyezett.

Tökölyi hosszas várakozás és gyakori hiába való biztatgatások után végre határozott választ kapott. Elolvasá. Rögtön felkötötte kardjats felkiáltott: „Én boldog legyek s hazám rab maradjon!? Vagy mind a ketten, vagy egyikünk sem!”

És levelet irt kedvesének — a válasz kedvező vala.

A portától felhívást kapott, hogy miután a császár föltételei sem őt, sem a népet ki nem elégitik s a császár mégis huzamos békét akart Tökölyi tudta nélkül egyenest a portától kieszközölni, iparkodjék Tökölyi Ibraim, budai vezérbasánál ügyének védelmére sereget kiállítani, hogy így bármily esetben elég erővel álljon készen, nehogy készületlensége miatt mind a hazára, mind ő reá nagyobb veszély háramoljék.

Tökölyi tehát 1682. apr. 28-án Budára indult s pár nap mulva már az új hadviselés terve volt készülöben. A német látta a történeteket s még sem iparkodott hibáit helyre hozni Tökölyivel szemben.

Azért tehát Szalay Pál, Tökölyi higgadt tanácsosa, ki már több ízben követe is vala, a béke, oly béke útján ohajtván haladni, melyen a haza általános jólétére érnek, apr. 30-ikán ekkép ir Eperjesről Strassaldónak, a császári hadak fővezérének: „A török segéd már készen áll. Egy hajszáltól függ

lett, midőn a napszám és az őszi mezei munkák teljesen be lettek fejezve.

Azonban nem csekély lendületet adott a nevelésügynek a tek. iskolaszék által hozott azon határozata, mely szerint külön négy iskolaszéki tagot nevezett ki az iskolák látogatására, nem ugyan a tanítói kar részéről, — kik mindenba áthatva a nevelésügy magasosságától, hivataluk teljesítésében elismerő munkásságot tanúsítottak, — hanem inkább a tanulók részéről, kiknek, midőn az közzé lett téve, kettőztetett iparkodással hozzá láttak a tanuláshoz, hogy nem tudás esetén ne kelljen vala pirulniok — előttünk. Azonban be kell vala ismernem azt is, hogy három iskolában a tanítók és tanítónő teljesen nem feleltek meg ugyan a várakozásnak, mindazáltal mehetségekül legyen szabad felhozni azt, hogy nem annyira kötelesség-mulasztásból, mint inkább a végzet által mért öregség, gyengélkedés, betegeskedés és végre a halálozásokból eredtek. A három iskolába szakképzett tanítókat nem volt képes a tek. elnökség állítani.

Egyebekben pedig ezen tanévi eseményeket a következőkben van szerencsém vázlatosan előterjeszteni:

Az iskolába járás.

Növendékeink rendszeres iskoláztatását — eltekintve az egyiptomi szem-, trachoma- és egyéb kisebb betegségektől, — hátráltatta a szülők általános szegénysége, kik, hogy téli ruhával láthassák el gyermekeiket, késő őszi napszámra járatják; tavasz keltével szintén kivették iskolából, főleg pedig azért, hogy az apának segítségére legyenek a család számára a legszükségesebbek beszerzésében és a család fűtőanyagában. — Nem mulasztotta el azonban a tanítói kar a gyakori kimaradások ellensúlyozására havonként az elmaradottakat kiírni s a névsort a további eljárás végett az érdemes előjárásnak átadni, melynek eredménye lón, hogy ezen lefolyt évben a tanítók által teljesített összeírás szerint iskola köteles volt 685 fiu és 626 leány, ebből iskolába járt 606 fiu, 502 leány, nem járt tehát 79 fiu, 124 leány. — Vasárnapi iskolaköteles volt 230 fiu, 202 leány, ebből iskolába járt 116 fiu, 75 leány, nem járt tehát 114 fiu, 127 leány. — Vallásra nézve fiu volt 587 rom. cath., 3 református és 16 mózes vallású.

A vasárnapi iskolások közül fiu volt 110 rom. cath. 2 református és 4 mózes vallású.

Iskolaköteles leánykák közül volt 493 r. kath., 3 református és 6 mózes vallású. A vasárnapi iskolába járók közül pedig 75 r. kath. növendék volt.

minden. A táborból még egy nyilatkozmány fog menni ő felségéhez ily értelemben: ha az ország kívánalmainak, a vallásügyet s más szabaditékait illetőleg elégtételt; ha saját törvényeivel s annyi király hitleveléhez képest kormányoztatik a nemzet; ha Tökölyi s a porta kielégítettnek: szétoszlik a sereg; máskülönb fegyver leszen a jelszó. Ezt őszintén akartam nagyméltóságodnak jelenteni. Az Isten szerelmére kérlek benneteket, uraim, ne rontsátok el a huzás-halasztás által az ügyet. Huzni-halasztani még nem annyi, mint Fábiansnak lenni. S ne hallgassátok el a császár előtt, ne vessétek meg, a mit irok. Keresztény vagy, uram s a császár hű tanácsosa. És én mondom neked: Isten engem úgy segítjen, végveszélyben forgunk. Holott ha derekasan hozzá láttok az alkudozáshoz, mind az ország megtartatik a királynak, mind a török rohamot elhárítjátok magatoktól. Ne vonakodjatok évenként bizonyos összeget fizetni a portának; történt ez előbb is: olvassátok Istvánit. Hogy mily szolgálatot tehet ez ügyben Tökölyi gróf ur mind ő felségének, mind a kereszténységnek, azt felesleges volna említenem.

A tiszta honszeretet sugallta sorok nem hozák meg a várt jó eredményt. Hiába! mig itt a tiszta honfi-érzet dagasztá a keblet, fenn az önérdék, még pedig épen akkor, leginkább az anyagi önérdék játszotta a vezér-szerepet.

A fegyverszünet még tartott; de a háboru folytatása bizonyos vala.

(Folytatjuk.)

Az iskolába járók számát összehasonlítva a mult évihez, a mindennapi iskolákban 16 szaporodás, ellenben a vasárnapi iskolákban 44 apadás mutatkozik.

A lefolyt évben több szülőnek reménye letűnt, mert kedves gyermeke a halál martaléka lett. Találjanak a gyászba borult szülők megnyugvást a gondviselő Isten elrendelésében, a tanúsított részvételben és azon tudatban, hogy mindnyájan Isten kezében vagyunk.

(Folytatjuk.)

Tekintetes szerkesztőség!

Becsés lapjuk 29-ik számában a nálam támadt tűz okául a kémény állítólagos tisztatlanságát hozták fel.

Udvaromban nyolcz kémény van, mindegyike gondosan tisztittatik és így el nem gondolhatom, mi volt oka a tűznek, melyet nem a szomszédok, hanem én és fiam nyomtunk el.

Külföldben azon épületben, hol a tűz támadóban volt, 9 év óta zsindelesek dolgoznak, — kik annyit tüzelnek, a mennyi nekik tetszik — lehet, hogy ezek véletlen vigyázatlansága volt az oka.

Kérvén fenti soraim közzétételét, kitérő tisztelettel maradtam a tekintetes szerkesztőségnek alázatos szolgálója Robicsek.

Apróságok.

— De jó ostora van bátyám! — szólítja meg a segéd a vásárló parasztot.

— Jó ám, de jó is kell a szárnak, — volt a válasz.

* * *

25 botütés elszenvédésére ítélte el a szolgabíró a cigányt lopásért. A büntetés kiállása után így sóhajtott fel az elítélt:

— Ha az Isten a szolgabíró urat, a hajduját, engemet, a lovat és a mogyorófa pálcát nem teremti vala, most nem fájna.

* * *

— Miért görbe a derekad, vagy talán nem is görbe, csak görbén tartod? — mondja a sorozáson a tiszt a cigánynak.

— De igenis, kérem alássan, nem egyenes az már régóta.

— És aztán mitől?

— Attól kérem, mert az a ház, amelyben én lakom, félre van dülve.

* * *

— Csak öten érkeztek? — kérdé a kvártélyozó bakák egyikétől a gazda.

— Mit, öten?! már hogy gondolhat olyant bátyám, háromszázan! Öt ember nem volna képes olyan nagy utat megtenni, mekkorát mi megtettünk.

* * *

Egy részeg magába. A tudósok állítják, hogy forog a föld. Mikor a „kék macskából“ megyek haza, érzem is, de mikor hazulról megyek a „kék macskába“, akkor nem. Furesa, furesa!

* * *

Lovagias érzés.

— Ön azt mondja, hogy fölpofozták?

— Ugy van, hatalmas pofont kaptam.

— Remélem, hogy a dolognak voltak következményei?

— De mennyire! három napig volt dagadt az arcom.

* * *

Szerény.

A kis Jeanette az iskola év végén a szerénységre kitért díjat nyerte el.

— Ön tehát a legszerényebb, kicsikém? — kérde tőle a jelenlevők egyike.

— Hízlek magamnak ezzel, asszonyom... s mondhatom, részrehajláság volt tanítóim részéről, hogy a többi díjat nem adták nekem!

* * *

Elszólta magát.

A legutolsó „Krach“ egy áldozata B. bankárhoz jön s így szól:

— Uram, ajánlom magamat levelezőnek. Isme-

rem a tőzsdei viszonyokat, jó bizonyítványaim vannak s azonfelül még azt is fölhozhatom ajánlatul, hogy mindig aláírtam azokra a papírokra, a melyeket ön kibocsátott.

A bankár hideg és száraz hangon:

— Sajnálom uram, de én csak okos és elővigyázó embereket fogadhatok szolgálatomba!

* * *

Egy világfői albumából.

„Az angol nő théa, a német nő sör, a magyar nő tokaji, a francia nő bordeaux-i s a párisi nő pezsgő. Amilyen az ital, olyan a nő.“

* * *

A ház mesternél.

— Nos? hogyan tetszenek új lakói?

— Nem vagyok velök megelégedve. A második emeleten lakó színész nő rendesen csak éjjel után jön haza, a harmadik emeleten lakó szobrász soha sem áll velem szóba. Ha nem nyitnám ki néha a címeikre érkező leveleket, még azt sem tudnám, ki ember fia!

Világfolyása.

Az angol-orosz viszály felett mindinkább kezd a világ napirendre térni. A két nagyhatalom még nem érzi elérkezettnek az időt, hogy az Azsia felett leendő szabad uralkodás céljából egy nagy, világháborura keljen egymással. A kremsieri találkozásakor uralkodónkat a világ-béke fenntartásáról biztosítá a cár és kijelenté, hogy a Szudán és Anglia közt fennforgó ázsiai kérdést békés uton kívánja megoldani. — Hiába, nem érett még a szőlő!

A kremsieri találkozásnak mindamellert nagy jelentőségű politikai következménye lett, amennyiben itt 10 pontba foglalt oly megállapodások jöttek létre, melyek az Orosz, Porosz- és Osztrák-Magyar birodalomnak szívességét és egyezségét foglalják magokban a béke megszilárdítása és fenntartása érdekében. A kremsieri 10 pont a következő:

1. A világbéke fenntartásának föltétlen közös szándéka.

2. Oroszország békés érzelmeinek bizonyítéka, a mennyiben az ázsiai viszályt békés uton egyenliti ki.

3. Anglia és Törökország politikai szövetségének lehetetlensége. Drumond Wolff küldetésének csakis speciális afrikai kérdésre szabad vonatkoznia.

4. Megállapodás a három hatalomnak minden nemzetközi kérdésben való egyetértő, együttes eljárás iránt.

5. A három hatalom politikai hatóságai kölcsönös segélyének biztosítása a szocializmus és anarchizmus leküzdése céljából.

6. Kölcsönös biztosítása annak, hogy a három hatalom egyike sem fog a másik kettőnek tudta nélkül bárminemű politikai szövetséget kötni valamely negyedik hatalommal és ha a hatalmak egyike ilyen helyzetbe jutna, ezt loyalsan, a másik két hatalommal szemben nyílt kártyákkal fogja tenni.

7. Az uralkodók személyes beavatkozása és barátsága a legfőbb ítélőszék egy nemét fogja képezni, mely a három hatalmat minden, bárhonnán fenyegető veszélyek ellen biztosítani fogja, amennyihen az uralkodók mindig nyíltan fognak egymással értekezni, mi által minden félreértésnek elejét vetetik.

8. A status quo és a létező szerződések fenntartásának általános biztosítása.

9. Elismerése annak, hogy a német császár, mint egyenlő barát, mintegy „primus inter pares“ és természetes „arbitr.“

10. A kötött viszony személyes, minden kényszerűtől ment, állami alakszerűségek nélküli, a három uralkodó akaratán, meggyőződésén és kölcsönös bizalmán ala-

pul. De azért nagy politikai horderővel bír, amennyiben a vezérlő miniszterek az uralkodók érzelmeinek hü végrehajtói.

Mindezt Varzinban és Kremsierben megbeszélték, táviratokkal kölcsönösen megerősítették, mint a Németország és Ausztria-Magyarország közt fönálló rendíthetetlen viszony folytán bekövetkezett teljes egyetértését a három uralkodónak és kormányaiknak. Alkalmilag a parlamentekben erre vonatkozólag nyilatkozatok is fognak történni.

Helyi és vegyes hírek.

— **Halálozások.** Pity István, megyénknek fél évszázadon át mindenha szorgalmas, becsületes és szakavatott levéltárnoka, e hó 8-ára virradó éjjel hirtelen meghalt. Nyugodjék békében s legyen neki könnyű a föld, emléke pedig áldott. Hátrahagyott családját vigasztalja a Mindenható, enyhítse bánatát a számos tisztelő és barát általános és benső részvéte.

— **Verner Pál** szentesi postamester e hó 6-án reggel agyszélhűdésben meghalt. — **Csanyon Hacker József** vesztette el nejét, ki rövid szenvedés után e hó 8-án hunyt el. A boldogultat 8 gyermek siratja. Legyen áldott emléke!

— **Iskolaszékünk** gyűléséről idő és térhiánya miatt ez alkalommal nem referálunk, hanem lapunk más helyén közöljük az igazgatótanító évi jelentését; — ugyancsak Hám János igargató tanító és Gelsy Péter tanító jelentését is közöljük az országos kiállításról, mindkét jelentés oly érdekes, oly szép irányú és tanulságos, hogy olvasóinknak kedveskedni vélünk, midőn azokat egész terjedelmükben lapunkban közzéteszük.

— **Gyászbesz.** Fölföldy Sándor helybeli rom. cath. éneklészt súlyos csapás érte. Fia: Jenő Ödön szigorló orvos hosszas szenvedés után e hó 4-én jobbélre szendertült. A boldogult kiválóan szorgalmas, szerény, képzett és nagy reményekre jogosító, általán szeretett, tisztelt ifju volt. Mint biztos kutforrásból tudjuk, az elhunyt tulságos szorgalmának áldozata. Legyen pihenése csendes, háborítatlan, legyen örök béke sirhalmán s a Mindenható adjon gyógyító irt a szülők és testvérek égő sebére!

— **Földvétel és regale megváltás.** Mint értesültünk, a meghatalmazott bizottság e hó 9-én küldötte el a második, 7000 frtot haladó részletet a pesti első hazai takarékpénztárhoz. Nem lett ugyan még pótdadó e címen kivétel, sem adóság contractualva, nem szállott még által a bizottságra, illetve a községre a föld fölötti szabad rendelkezési jog, de azért a most elküldött részleten felül is ezek vannak a helybeli takarékpénztárba betéve, — az októberi haszonbéri negyedtől pedig csak pár hét választja el a községet. Ugy látszik, még sem volt oly rossz a vétel és nem oly nagyon a saját hasznát tartotta szem előtt az alku megkötésekor őgróf Pallavicini Sándor, — mint azt sokan nem hitték ugyan; de annál erősebben állították. — De hát akárhogy van a dolog, hanem bizonyos egyének végezték a dolgot s z ó v a l — hanem azok, kik tenni szoktak és a községnek már eddig is ismételtén kintűnő szolgálatokat tettek, akkor a dolognak, ténynek rossznak kell lenni — a gróf pedig a vételen sokat nyert, a község őt tette gazdaggá!?

— **A lötenyészési kiállítás** e hó 16-án lesz a közháznál. Az illető és érdeklődő gazdák figyelmét felhívjuk e körülményre, úgy a közháznál kifüggesztett terjedelmes felhívásra.

— **Vesztett eb.** Az uradalmi személyzet sertésnyáját, mely mintegy 250 darabból áll, a kanásznak megdühödött kutyája megmarta. Ugy az uradalom, mint a szolgabírótság útján a község megtette a szükséges óvintézkedést. Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy kutyáikat szemmel tartsák, mert a vesztett eb itt bent a faluban is koberolt.

— **Tilos vadászat** címén Szentes városa Horváth Ferenc szegvári lakost 20 frttal bírságotla meg.

— **Kutba esett.** Bandula Miklós derekegyházi juhász 15 éves fia a múlt héten a kutba esett és

bele is fuladt. A megejtett vizsgálat a szerencsétlenség okául vigyázatlanságot derített ki.

— **Szaj- és körömfajás.** A marhák közötti eme járvány ujabban Makón, Uj Teésen, Német és Szerb-Nagy-Szt. Miklóson, Szalkszentmártonban, belső mántelki pusztán lépett fel, miről olkasóinkat értesíteni, kötelességünknek tartjuk.

— **Lopás.** Macelka József b.-m. vásárhelyi gazdától a szegvári határban két szentesi ember 60 frt értékű halat lopott. A tettesek nyomában van a csendőrség és így aligha a hűvösön nem elmélkednek az ipsék a forró és jó paprikás halról.

— **Házi asszonyok figyelmébe.** A ludaknál gyakran előforduló és néha egész falkákat elpusztító betegség: a hasmenés. Biztos gyógyszer a makkfőzet. Egy liter vízhez 15—20 szem tölgy makkot vegyünk s azt forralva ¼ óráig főzzük. A beteg libának naponkint egy kanállyal ha beadunk, a gyógyulás biztos. Ha makkal nem rendelkezünk, a helyett a tölgyfának fiatal hajtásait használjuk fenti mód szerint, a hatás ugyanaz leend.

— **Kongressusok.** Az orvosok a kiállítási zene-sarnokban már első napon mintegy 600-an gyűltek össze. Lapunk szűk kerete nem engedi, hogy a kongressusokkal bővebben foglalkozzunk, hogy értékes és érdekes felolvasások és előadások tartatnak, mondanunk is fölösleges. — Jelenben az iparosok kongressusa áll, — míg a takarékpénztárak e hó 28-án tartanak összejövetelt. — A halászati kongressus eszméjét pedig dr. Ruffy Pál vetette fel és mint látszik, nem eredménytelenül. Társuljunk, csatlajunk eszméket, dolgozzunk vállvetve minden téren, mely üdvös és a haza fényre derül!

— **Hogy mozognak a nők?** „Az emberi testtartás és járás elmélete“ cím alatt rendkívül szellemes értekezés jelent meg Párisban Balzac hagyatékából. Az érdekes műből kivesszük azt a részt, amely a legérdekesebb, bár nagyon is bizarr s a nőkre vonatkozik. Ez a következő: Azok a nők, akik szögletesen mozognak, többnyire erényesek, míg minden nő, aki vétkes, mozdulatainak kerekdedége által tűnik ki. Kerekdedség nélkül nincs kellem; ez kétségtelen. Szabad-e a nőnek járásközben a szoknyáját felfogni? Jó izlésű hölgy tulajdonképpen nem is megy ki soha esőben vagy sárban, a ruháját pedig után soha fel nem fogja. Mint egy vén diplomata beszéli, Mária Terézia királynőnek három hercegnőt mutattak be, hogy válasszon közülök feleséget egyik kegyeltje számára. A királynő anélkül, hogy csak szólott is volna hozzájuk, már megtette a választást. Láttam őket a kocsiból kiszállani, — beszélte később a királynő a diplomatának. „A legelső félrelépett, mikor kiszállt, a második természetesen és elfogulatlanul szállott ki, a harmadik pedig csak úgy ugrott le a kocsiból. Én tehát a másodikat választottam, mert az első ügyetlen és együgyű, az utolsó pedig könnyelmű és könnyűvérű lehet.“ Mária Teréziának csakugyan jó szeme volt; választása sikerült.

— **A nők Massauában.** A milánói „Il Secolo“ írja, hogy az olaszok által megszállt Massana szudáni városban a leányok 9—10 éves korukban férjhez mennek. Már ezen kort megelőzőleg vannak szerelmi viszonyaik, a férj ezt tudja, de nem törődik vele, a féltékenység ott egyáltalán fénylőzi ciklik. A nők mind romlottak, a női becsületről fogalmuk sincs és a rendes dolgok közé tartoznak, hogy az asszony pár évi házasság után a faképnél hadja férjét és gyermekeit, és egy másik férfival megszökik. Az asszonyok 20 éves korukban öregek, 30 éves korban valóságos mumiáknak látszanak és ritkán érik el a 40 éves kort. Életkorukról tájékozottsággal nem bírnak és ha születési idejüket kérdi az ember, csak annyit tudnak válaszolni, hogy akkor születtek, mikor rettentően esett, vagy mikor a baromfi közt dögvész pusztított stb. A rabszolgatartás tiltva van, de azért általánosan divik. A gazdagok addig tartják a rabszolgákat háremeikben, míg csinosak, azután, mint az ócska vasat, eladják.

— **Érdekes szem-műtét.** Bernben dr. Pflüger tanár a napokban érdekes szem-műtétet hajtott végre. Eddig az volt az általános meggyőződés, hogy a lehetlenségek közé tartozik egy vakonszületettnek sebészi műtét által visszaadni szemévilágát. Pflüger tanárhoz egy tizenöt éves, vakonszületett fiút vittek megvizsgáltatni, a kinél észrevette, hogy a vakságát nem a látóideg gyöngesége, hanem egyéb más akadály idézte elő. Az a meggyőződés támadt benne, hogy ha ezt az akadályt elhárítja, a fiú látni fog. A műtétet nagy gonddal végrehajtotta s a midőn a fiú szeméről a kötélékeket leszedték, a vakon-

született látott. Szemei révedezve meredtek szerte szét, mert fogalma sem volt a tárgyakról, a színről, a távolságról és egyéb dolgokról. Pflüger például saját kezét tartotta eléje, melyet a fiúcska többször megtapogatott a nélkül, hogy tudta volna mi az. Szembe ültették vele nővérét és egy urat, s nem tudta megmondani, hogy a kettő közül melyik az asszony. Egy ideig gondos ápolás alatt fogják tartani a fiút, ki határtalan örömet érez, hogy az örök sötétség eloszlott előle.

— **Orrát vágta le** Budapesten egy asszony a zergeuteai 16. számú ház házmesternőjének azért, mert az elszorította tőle a férjét, A sebesült asszony felgyógyulásához kevés a remény.

— **Kölyök és férfi.** Egy soroksári parasztasszony bejött Budapestre, hogy meglátogassa katona fiát, ki a nyúlkaszárnyában lakott. Oda érve, kérdezi az őrtől: Mondja csak, katona uram, hol van a „kölykő“, ki itt ezredükénél szolgál. — A katona-ságnál nincsenek kölykök, hanem férfiak! volt a válasza. — Szent Isten! kiáltá a parasztasszony, talán csak nem nőtült meg a semmirevaló!

— **Nem váltható.** „Mi az oka, kedves férjem“ kérdezé a feléves nő férjétől, „hogy mint menyasszonyt aranyodnak nevezte, de mióta nő vagyok, nem használod többé a gyöngéd szót?“ „Akor mondhattam“ viszonzá a férj, de ma már nem tehetem, Mit használ nekem az arany, ha fel nem válthatom.“

— **Érdekes fogadás.** Az Ischlben időző bécsi pénzarisztokracia két hölgy tagja a napokban egyestül erővel szidta a hagyományos ischli esőt, mely legszebb párisi kalapjaikat tönkretette. — Sebaj, szóló végre a hölgyek egyike, F. asszony, nekem azért három nap múlva olyan kalapom lesz, mely az egész furdó közönséget bámulatba fogja ejteni. — „Hátha az enyém szebb lesz?“ — vágott közbe egyik vetélytársnője S. asszony. — „Jó, tehát fogadunk“ — válaszolta az ekképpen kihívott. — „A kinek a közönség általános ítélete szerint kisebb feltűnést fog kelteni a kalapja, az ezer forintot fizet.“ S. asszony még az nap táviratozott Páris egyik első divatárúsnőjének s három nappal később egy gyönyörű áttört alapu, arannyal behintett marabout-kalapjában jelent meg a sétányon. A fogadásról tudomással bíró hölgyközönség nagy elragadtatással szemlélte a csinos portékát, a mely feltűnőnek is elég feltűnő volt, s mindenki feszült figyelemmel várta a „másik fél“ megjelenését. — Végre föltűnt a szemhatáron F. asszony. Minden szem feléje fordult s az első pillantásra rögtön látta mindenki, hogy a fogadást ő nyerte meg. Egy egyszerű fehér capote volt a fején, ennek a csipkefodrai közt azonban egyetlen díszül egy óriási gyémánt csat pompázott. F. asszony legszebb solitairjeit rakatta föl a kalapra, a mely aztán egyszerűsége mellett is olyan feltűnő volt, hogy S. asszony rögtön kifizette az ezer forintot, melyet a nyertes fél még aznap az ischli szegények között osztatott szét.

— **Milyenek a magyar nők?** Ezt kérdezte egy párisi hölgy Uibach Lajostól, ki a minap itt járt hazánkban a francia vendégekkel. Uibach így felelt a kérdésre: „Általában véve inkább karcsúak, mint izmosak, inkább kicsinyek, mint nagyok. A kezük kecses, a lábuk elegáns, szemükben édes, de álhatatos fény ragyog, a fogak vakító fehérségűek, a száj arra emlékeztet, amit Ramseau mondott Warren asszony szájáról: „meg van benne az a mérték, a mely egy szép csókhoz kell.“ Azt is mondja még Uibach: „Ha az igazi kacérság abban áll, hogy semmit se áruljunk el belőle, úgy a magyar nő a legkacérbabb a világ valamennyi asszonyai között.“ — „Melyik magyar nőről mondja ön azt?“ — kérde a párisi nő — a falusirol, vagy a városban lakórol?“ — „Nincs közöttük különbség, válaszolt Uibach, mindannyian egyenlően szépek és bájosak.“

Köszönet nyilvánítás.

Mindazon megtiszteltők, kik felejthetetlen kedves gyermekünk — Fölföldy Jenő, Ödön, szigorló orvos temetésén megjelenni szivesek voltak, fogadják fájdalomtelt szülői szívünknek halás köszönetét.

Fölföldy Sándor.
Horváth Erzsébeth.
szülők.

Kohn Gábor ur

szentesi sóraktárában a sónak métermázsája 11 frt. 60 kr.